

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
INŠPEKCIA V SOCIÁLNYCH VECIACH

Číslo spisu: 12139/2024-M_OdiSVBB
Číslo záznamu: 45984/2024

ZÁZNAM

O VÝSLEDKU DOZORU PRI VYKONÁVANÍ OPATRENÍ
SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY

CENTRUM PRE DETI A RODINY NITRA

Na základe poverenia č. 188/2023/OIvSPODaSK zo dňa 24. 11. 2023 vykonali poverení zamestnanci Inšpekcie v sociálnych veciach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ISV“) podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) tretieho bodu zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) dozor nad dodržiavaním zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) v rozsahu plnenia povinnosti pri vykonávaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa ustanovenia § 51 ods. 6 zákona č. 305/2005 Z. z.

- zaradiť dieťa do šiestich rokov veku do profesionálnej náhradnej rodiny najneskôr do štyroch týždňov od prijatia do centra pre deti a rodiny,

dozorovaným subjektom podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. c) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, ktorým je Centrum pre deti a rodiny Nitra, Dlhá 179, 949 01 Nitra, IČO: 35628391 (ďalej len „centrum“ alebo „dozorovaný subjekt“).

Dozor začal 04. 12. 2023 a dozorovaným obdobím bol čas od 01. 01. 2023 do 04. 12. 2023

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach sa pri výkone dozoru primerane postupuje podľa základných pravidiel kontrolnej činnosti podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 10/1996 Z. z.“), jeho ustanovení § 8 až § 13, ak samotný zákon o inšpekcii v sociálnych veciach neustanovuje inak.

Poverení zamestnanci ISV na výkon dozoru v rozsahu nevyhnutnom vzhľadom na predmet dozoru využili oprávnenia podľa ustanovenia § 11 zákona č. 10/1996 Z. z., požiadali dozorovaný subjekt o vyplnenie Dotazníka na účely výkonu dozoru¹, o spisovú dokumentáciu detí a zrealizovali riadené rozhovory s [REDAKOVANÉ], s [REDAKOVANÉ] a so [REDAKOVANÉ]. ISV vo svojich zisteniach vychádzala z takto získaných informácií.

¹ Dotazník na účely výkonu dozoru je súčasťou postupu ISV pri výkone dozoru v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri plnení povinnosti centra pre deti a rodiny zaradiť každé dieťa do šiestich rokov veku do profesionálnej náhradnej rodiny najneskôr do štyroch týždňov od prijatia dieťaťa do centra pre deti a rodiny. Tento dotazník je dostupný na webovom sídle Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky: [Postupy- MPSVR SR \(gov.sk\)](https://postupy-mpsvr.sk);

VÝSLEDOK DOZORU

Vykonávanie pobytového opatrenia súdu v profesionálnej náhradnej rodine má podľa ustanovenia § 51 ods. 4 písm. a) zákona č. 305/2005 Z. z. prednosť pred jeho vykonávaním v samostatne usporiadanej skupine.

Podľa ustanovenia § 51 ods. 7 zákona č. 305/2005 Z. z. centrum môže starostlivosť o dieťa zabezpečiť v špecializovanej samostatnej skupine, len ak ju nemožno zabezpečiť v profesionálnej náhradnej rodine alebo v samostatnej skupine a súčasne, ak výsledky odbornej diagnostiky (i priebežné) preukazujú, že zdravotný stav dieťaťa s duševnou poruchou vyžaduje ošetrovateľskú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine alebo ak je dieťaťu potrebné vzhľadom na jeho zdravotný stav poskytovať osobitnú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine.

Obzvlášť zraniteľnou skupinou detí, pre ktoré sa v centrách vykonávajú pobytové opatrenia súdu, sú deti do šiestich rokov veku, pri ktorých zákon č. 305/2005 Z. z. vo svojom ustanovení § 51 ods. 6 pomerne jednoznačne určuje povinnosť ich zaradenia dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny a to najneskôr do štyroch týždňov od prijatia do centra.

Ak zdravotný stav dieťaťa do šiestich rokov veku vyžaduje poskytovanie osobitnej starostlivosti v špecializovanej samostatnej skupine, centrum požiada príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVR“) o posúdenie potreby osobitnej starostlivosti v špecializovanej skupine podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Výsledok lekárskej posudkovej činnosti však nevstupuje, či ex lege nemení obsah povinnosti ustanovenej centru pri vykonávaní pobytových opatrení súdu a zaraďovaní dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny alebo do špecializovanej samostatnej skupiny. Ide totiž v prvom rade o konštituovanie povinnosti centra vytvoriť a zabezpečiť také podmienky a opatrenia, ktoré centru umožnia dieťa zaradiť do profesionálnej náhradnej rodiny a až následne, ak takýto postup nie je možný, zaradiť dieťa do špecializovanej samostatnej skupiny.

Takýto postup a prístup centra korešponduje s jeho povinnosťou pri výkone opatrení aktívne a odôvodnene zvažovať najlepší záujem každého dieťaťa do šiestich rokov veku. Ide o kontinuálnu povinnosť, časovo neohraničenú a ani nelimitovanú na čas prvotného zvažovania zo strany centra o tom, či bude dieťa do šiestich rokov veku umiestnené do profesionálnej náhradnej rodiny alebo mu bude starostlivosť poskytovaná v špecializovanej samostatnej skupine. V neposlednom rade, zo žiadneho zo súvisiacich ustanovení platnej právnej úpravy explicitne nevyplýva, že povinnosť centra zaradiť dieťa do šiestich rokov veku do profesionálnej náhradnej rodiny „zanikala“, resp. zaniká vplyvom formálneho posúdenia osobitnej potreby dieťaťa príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny – teda v rámci pôsobnosti iného orgánu verejnej správy a podľa náležitostí (obsahových i procesných, čo sa týka práv a povinností dotknutých osôb) inej právnej úpravy.

Pri zaraďovaní dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny zákon č. 305/2005 Z. z. centru ustanovuje i povinnosť rešpektovať súrodenecké a rodičovské väzby. Táto povinnosť opäť neznamená vylúčenie aplikácie pravidla o zaraďovaní dieťaťa do šiestich rokov veku

do profesionálnej náhradnej rodiny, vrátane nutnosti komplexného zvažovania najlepšieho záujmu dieťaťa a nutne teda nie iba jeho jedného z prvkov, ktoré práve najlepší záujem dieťaťa absorbujú.

Výnimky z tohto pravidla sú potom určené taxatívne a i explicitne ako tri situácie, kedy musí dôjsť k naplneniu okolností vymedzených pre tú – ktorú situáciu dieťaťa do šiestich rokov veku umiestneného v centre.

Takto je **výnimkou** taká situácia dieťaťa, že jeho zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť – starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine vzhľadom na jeho zdravotný stav, keď súčasne takúto starostlivosť nie je možné zabezpečiť v domácom prostredí profesionálnej náhradnej rodiny. Obe podmienky umožňujúce centru zabezpečiť starostlivosť o dieťa nie v profesionálnej náhradnej rodine a ani v samostatnej skupine musia byť pritom splnené kumulatívne, navyše v priebehu celého času umiestnenia dieťaťa v centre. Ďalšou výnimkou je situácia, ak je dieťa umiestnené v centre na základe rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia alebo rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ak súd koná vo veci výchovného opatrenia pobytovou formou a umiestnenie dieťaťa v profesionálnej náhradnej rodine nie je vhodné vzhľadom na účel výchovného opatrenia. Poslednou výnimkou je situácia, keď je v záujme dieťaťa zachovať súrodenecké väzby spoločne umiestnených súrodencov a spoločné umiestnenie súrodencov v profesionálnej náhradnej rodine je spojené so závažnou prekážkou.

Ex lege výnimku je nutné vnímať ako **odchýlku od platného pravidla**, ktorej samotnej aplikácii nutne predchádza individuálne zvažovanie, či rozlíšenie situácií a okolností na strane dieťaťa vo veku do šiestich rokov. Nie je možné **výnimku z pravidla**, ktorú za taxatívne splnených okolností umožňuje zákon č. 305/2005 Z. z., aplikovať ako **pravidlo samotné**. Išlo by o **nadužívanie** istej flexibility zákonnej úpravy, ktoré isto zákonodarca pri zavádzaní ako pravidiel, tak i výnimiek pri ich aplikácii nemienil.

1. ISV začala dozor nad dodržiavaním zákona č. 305/2005 Z. z. pri sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele voči dozorovanému subjektu na základe plánu dozornej činnosti na kalendárny rok 2023² podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach.
2. Z vyplneného Dotazníka na účely výkonu dozoru zo dňa [REDAKOVANÉ] vyplynulo, že v centre bolo ku dňu začatia dozoru umiestnených 70 detí vrátane mladých dospelých, z toho 18 detí do šiest rokov veku – z týchto bolo 14 detí zaradených do profesionálnych náhradných rodín a 4 deti boli zaradené do špecializovanej samostatnej skupiny.
3. Výberom boli ISV vyžiadané za účelom preverenia plnenia povinností centra podľa predmetu dozoru, spisové dokumentácie nasledujúcich 10 detí do šiestich rokov

² [plan-dozornej-cinnosti-inspekcie-socialnych-veciach-kalendarny-rok-2023.pdf \(mpsvr.sk\)](#);

veku - [redacted]³, [redacted]⁴, [redacted]⁵, [redacted]⁶, [redacted]⁷, [redacted]⁸, [redacted]⁹, [redacted]¹⁰, [redacted]¹¹,
[redacted]¹².

4. V prípade detí [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], si centrum povinnosť zaradiť dieťa do šiestich rokov veku do profesionálnej náhradnej rodiny najneskôr do štyroch týždňov od prijatia do centra pre deti a rodiny splnilo. [redacted], [redacted] a [redacted] boli do profesionálnych náhradných rodín zaradení v deň ich prijatia do centra. [redacted] do profesionálnej náhradnej rodiny [redacted] dva dni po prijatí do centra a [redacted] do profesionálnej náhradnej rodiny [redacted] sedem dní po prijatí do centra.

5. V prípade dieťaťa [redacted] (ďalej len „dieťa“) si centrum povinnosť splnilo, resp. uplatnilo výnimku z povinnosti vzhľadom na [redacted] vážny zdravotný stav. Dieťa bolo do centra umiestnené dňa [redacted], hneď po ukončení hospitalizácie na základe neodkladného opatrenia súdu z dôvodu, že [redacted] potrebnú starostlivosť vzhľadom na jeho závažný zdravotný stav. Dieťaťu bola už od jeho narodenia zabezpečovaná zvýšená zdravotná starostlivosť počas niekoľkých hospitalizácií. Po prijatí do centra bolo umiestnené do špecializovanej samostatnej skupiny s ošetrovateľskou starostlivosťou a nemalo ukončené všetky potrebné vyšetrenia. Spisová dokumentácia dieťaťa obsahovala predbežnú správu „Komplexná diagnostická správa“ zo dňa [redacted], v ktorej centrum uvádza, že z dôvodu nezrealizovaných všetkých potrebných odborných vyšetrení, bude diagnostika ukončená do [redacted] mesiacov od prijatia dieťaťa do centra, pričom dôvodom nezariadenia dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny v zákonnej lehote bol jeho nepriaznivý zdravotný stav. Dieťa absolvovalo vyšetrenie na [redacted] ambulancii, kde [redacted] ho v tom čase [redacted] umiestniť do profesionálnej náhradnej rodiny z dôvodu medikamentózneho liečby a s ňou súvisiace pozorovanie dieťaťa odborným zdravotníckym pracovníkom centra pre možné riziká plynúce z tejto liečby. Toto odporúčenie [redacted] centrum uvádza aj v „správe o komplexnom posúdení situácie“ dieťaťa zo dňa [redacted]. Dňa [redacted] bola centrom zaslaná na ÚPSVR [redacted] žiadosť o posúdenie potreby osobitnej starostlivosti pre účely zaradenia dieťaťa do špecializovanej samostatnej skupiny centra pre deti a rodiny, pričom posudok do dňa [redacted] výkonu dozoru [redacted] vydaný. Odborný tím centra v zložení [redacted]

v pravidelných intervaloch prehodnocoval aktuálnu situáciu dieťaťa, pričom zohľadňoval aj jeho aktuálny zdravotný stav. Zo „záznamu zo stretnutia odborného tímu dňa [redacted]“ vyplynulo, že odborný tím stále zvažoval zaradenie dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny. Z rozhovoru s [redacted]

- 3 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [redacted];
- 4 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [redacted];
- 5 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [redacted];
- 6 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [redacted];
- 7 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [redacted];
- 8 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [redacted];
- 9 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [redacted];
- 10 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [redacted];
- 11 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [redacted];
- 12 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [redacted];

██████████ a so ██████████ vyplynulo, že zaradenie dieťaťa do starostlivosti profesionálneho náhradného rodiča zvažovali v mesiaci ██████████ kde začali prebiehať aj interakcie tohto náhradného rodiča s dieťaťom. Nakoľko však ██████████ zaradenie dieťaťa do starostlivosti profesionálneho náhradného rodiča, odborný tím ponechal dieťa aj naďalej na špecializovanej samostatnej skupine, pričom zaradenie, prípadne nezaradenie dieťaťa do starostlivosti profesionálneho náhradného rodiča bude prehodnotené na základe výsledkov jeho zdravotného stavu a posúdeného zdravotného stavu ██████████

6. V prípade dieťaťa ██████████ (ďalej len „dieťa“) si centrum povinnosť splnilo, resp. taktiež uplatnilo výnimku z povinnosti vzhľadom na jeho vážny zdravotný stav. Dieťa bolo do centra umiestnené dňa ██████████, hneď po ukončení hospitalizácie na základe neodkladného opatrenia súdu. Dôvodom umiestnenia dieťaťa do centra bolo odmietnutie starostlivosti o dieťa ██████████. Dieťa sa narodilo predčasne ██████████, so ██████████. Po jeho narodení ██████████ prejsť procesom edukácie v ošetrovateľskej starostlivosti o dieťa, nakoniec ██████████ pre jeho umiestnenie do centra pre deti a rodiny. Dieťa si od narodenia vzhľadom na závažný zdravotný stav vyžadovalo viaceré hospitalizácie v nemocnici z dôvodu ██████████, kde mu boli vykonané ██████████ a bolo ██████████. Po prijatí do centra bolo dieťa umiestnené do špecializovanej samostatnej skupiny s ošetrovateľskou starostlivosťou, malo ██████████ na ██████████. Zdravotný stav dieťaťa si od začiatku jeho umiestnenia vyžadoval starostlivosť odborným zdravotníckym personálom v centre, ktorý monitoroval jeho zdravotný stav. V predbežnej správe o komplexnom posúdení situácie dieťaťa zo dňa ██████████ centrum uviedlo, že vzhľadom k tomu, že u dieťaťa neboli zrealizované všetky potrebné odborné vyšetrenia, bude diagnostika ukončená do ██████████ mesiacov od jeho prijatia do centra. Dôvodom nezaradenia dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny v zákonnej lehote bol jeho nepriaznivý zdravotný stav. V správe o komplexnom posúdení situácie dieťaťa zo dňa ██████████ centrum uvádza, že dieťa vzhľadom na jeho zdravotný stav bude aj naďalej umiestnené na špecializovanej samostatnej skupine s cieľom poskytovania komplexnej odbornej starostlivosti. Dňa ██████████ bola centrom zaslaná na ÚPSVR ██████████ žiadosť o posúdenie potreby osobitnej starostlivosti pre účely zaradenia dieťaťa do špecializovanej samostatnej skupiny centra pre deti a rodiny, pričom posudok bol vydaný dňa ██████████ so záverom že: „zdravotný stav dieťaťa si vyžaduje osobitnú starostlivosť v špecializovanej skupine“. ██████████ o dieťaťa od začiatku jeho umiestnenia v centre ██████████ intenzívny záujem, ██████████ sa na jeho zdravotný stav, ho v zariadení. ██████████ dňa ██████████ aj na kontrolnom vyšetrení v ██████████ ambulancii. ██████████ vziať si dieťa do ██████████ starostlivosti. ██████████ počas návštev v centre ██████████ v starostlivosti o dieťa, neskôr sa už ██████████ postarať o svoje dieťa (prezliecť, prebaliť, nakrmiť, zmerať tlak krvi, príjem a výdaj tekutín). Odborný tím centra (v zložení ██████████, ██████████ a ██████████) v pravidelných intervaloch prehodnocoval aktuálnu situáciu dieťaťa, pričom zohľadňoval aj jeho aktuálny zdravotný stav. Zo stretnutia odborného tímu dňa ██████████ vyplynulo, že odborný tím zvažoval zaradenie dieťaťa do profesionálnej

náhradnej rodiny, avšak nepriaznivý zdravotný stav dieťaťa to v tom čase neumožňoval. Odborný tím pri prehodnocovaní aktuálnej situácie dieťaťa zohľadňoval aj záujem [redacted] prevziať si dieťa do [redacted] starostlivosti a nutnosť edukácie [redacted] v komplexnej starostlivosti o [redacted] dieťa pod odborným dohľadom zdravotného personálu v centre.

7. Zo spisových dokumentácií [redacted], [redacted] a [redacted] (ďalej len „deti“) vyplynulo, že do centra boli umiestnené dňa [redacted] na základe neodkladného opatrenia súdu. Hlavným cieľom „Plánu sociálnej práce“ zo dňa [redacted] bolo zaradiť deti do starostlivosti v profesionálnej náhradnej rodine, k ich zaradeniu do starostlivosti profesionálneho náhradného rodiča došlo dňa [redacted], [redacted] dní po ukončení zákonnej štvortýždňovej lehoty. Dôvodom nezaradenia detí do profesionálnej náhradnej rodiny do štyroch týždňov od ich umiestnenia do centra bolo [redacted] sa profesionálneho náhradného rodiča do [redacted] v dome pre potreby detí. Súčasne ďalším dôvodom bol fakt, že profesionálny náhradný rodič už zabezpečoval starostlivosť o [redacted], u ktorého plynula zákonná lehota pre [redacted] dieťaťa [redacted]. Z dôvodu zachovania súrodeneckých väzieb [redacted] a v tom čase už prebiehajúcich interakcií medzi nimi a profesionálnym náhradným rodičom sa odborný tím centra rozhodol počkať na [redacted] po uplynutí zákonnej lehoty.

ZÁVER

VÝKONOM DOZORU **NEBOLO ZISTENÉ PORUŠENIE** PLNENIE POVINNOSTÍ DOZOROVANÉHO SUBJEKTU ZARADIŤ DIEŤA DO ŠIESTICH ROKOV VEKU NAJNESKÔR DO ŠTYROCH TÝŽDŇOV OD PRIJATIA DO CENTRA PRE DETI A RODINY DO PROFESIONÁLNEJ NÁHRADNEJ RODINY, NA ZÁKLADE ČOHO BOL VYPRACOVANÝ **ZÁZNAM O VÝSLEDKU DOZORU**.

V Banskej Bystrici dňa 20. 03. 2024

Za ISV poverení zamestnanci na výkon dozoru:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]